

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van K.T.A. te Brakel

	Hoofdstructuur	S.O.
	Instellingsnummer	43927
	Instelling	K.T.A.
directeur		Jethro De Schinckel
adres		Kasteelstraat 32 - 9660 BRAKEL
telefoon		055-42.34.08
fax		055-42.73.40
e-mail		info@ktabrakel.be
website/URL		http://www.kta.brakel.be
	Bestuur van de instelling	113993 - Scholengroep 20 Geraardsbergen- Zottegem te GERAARDSBERGEN
adres		Papiermolenstraat 103 - 9500 GERAARDSBERGEN
	Scholengemeenschap	111633 - SG Geraardsb.-Brakel-Herzele- Zottegem te GERAARDSBERGEN
adres		Papiermolenstraat 103 - 9500 GERAARDSBERGEN
	CLB	114447 - CLB vh GO Oudenaarde te OUDENAARDE
adres		Eindrieskaai 11 - 9700 OUDENAARDE
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	15/11/2010, 16/11/2010, 18/11/2010
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	18/11/2010
	Datum bespreking verslag met de instelling	14/12/2010
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Liesbet Waumans
	Teamleden	Henri Christiaen Marina Droessaert
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	6
2.1 Vakken/structuuronderdelen in de focus	6
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	6
3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL	7
4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?	8
4.1 Chemie en fysica in de tweede graad ASO Economie en Wetenschappen	8
4.2 Economie in de tweede graad ASO Economie en in de derde graad ASO Economie- moderne talen	9
4.3 Latijn in de eerste graad A-stroom Latijn, in de tweede graad ASO Latijn en in de derde graad ASO Latijn-moderne talen en Latijn-wiskunde	11
4.4 Natuurwetenschappen in de derde graad ASO Economie-Moderne talen en Latijn- Moderne talen	12
4.5 Stages kantoortechnieken in de derde graad BSO Kantoor	13
5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	14
5.1 Personeelsbeheer	14
5.2 Professionalisering	14
5.3 Materieel beleid	14
5.4 Welzijn	14
5.5 Curriculum	14
5.6 Begeleiding	14
5.7 Evaluatie	15
6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	17
7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	19
7.1 Wat doet de school goed?	19
7.2 Wat kan de school verbeteren?	19
7.3 Wat moet de school verbeteren?	19
8. ADVIES	20
9. REGELING VOOR HET VERVOLG	21

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Zij deed dit in het kader van haar opdracht zoals bepaald in het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of de instelling op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of de instelling zelfstandig de tekorten kan remediëren.

De onderwijsinspectie maakt gebruik van de mogelijkheid om het toezicht op de erkenningsvoorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid afzonderlijk uit te voeren. Dit impliceert dat het advies in dit verslag betrekking heeft op alle erkenningsvoorwaarden behalve de voorwaarden die het welzijnsbeleid betreffen (hygiëne, veiligheid en woonbaarheid).

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, de doorlichtingsbezoeken en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie leergebieden en procesindicatoren of procesvariabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens de doorlichtingsbezoeken.

Tijdens de doorlichtingsbezoeken verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op de volledige instelling of op één of meerdere structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Enkel bij een ongunstig advies adviseert de onderwijsinspectie of de instelling zelfstandig de vastgestelde tekorten kan remediëren.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde viseert het verslag en stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

Het Koninklijk Technisch Atheneum te Brakel is een kleine school in een landelijke gemeente. Het leerlingenaantal is op langere termijn stabiel, maar over de verschillende schooljaren varieert dat.

De school organiseert onderwijs in de onderwijsvormen ASO, BSO en TSO. Voor ASO zijn er studierichtingen binnen de polen Economie, Humane wetenschappen, Latijn, Moderne talen, Wetenschappen en Wiskunde. In BSO en TSO situeert het studietoelaat aanbod zich in de studiegebieden Handel en Mechanica-elektriciteit.

Inzake infrastructuur kampt de school al geruime tijd met problemen. De meeste schoolgebouwen bestaan uit verouderde paviljoenen. De school heeft reeds geruime tijd bij de overheid een bouwdoossier ingediend, maar de uitvoering ervan wordt steeds uitgesteld.

M.b.t. de leerlingresultaten vertoont de attestering de voorbije schooljaren schommelingen, ook in de verschillende onderwijsvormen. Globaal kan worden gesteld dat in ASO en BSO de attestering spoort met de Vlaamse gemiddelden. In TSO ligt het aantal A-attesten lager en een aanzienlijk percentage daarvan wordt na uitstel toegekend. In het hoger onderwijs presteren de oud-leerlingen eveneens gemiddeld.

Voor de doorgelichte vakken voldoet de leerplanrealisatie niet voor Latijn en natuurwetenschappen in de derde graad ASO. Voor de pool Latijn worden de specifieke eindtermen m.b.t. onderzoekscompetentie met onvoldoende diepgang gerealiseerd. Voor natuurwetenschappen worden de eindtermen en leerplandoelstellingen over onderzoeksvaardigheden niet bereikt en voldoen de uitrusting en de leermiddelen niet. Deze bevindingen leiden tot een gunstig advies beperkt in de tijd. Over het algemeen is het leerniveau behoorlijk, maar het leerproces verloopt globaal nog leraargestuurd, met veeleer beperkte mogelijkheden voor de leerlingen tot zelfstandig werken en probleemoplossing. Het gebruik van ICT tijdens het leerproces is nog niet bij alle leraren ingeburgerd. De evaluatie is veeleer productgericht en peilt in de doorgelichte vakken vooral naar kennis en reproductie. De organisatie en begeleiding van de stages en de geïntegreerde proeven in het BSO en TSO gebeuren nauwkeurig en in de evaluatie is hier ook aandacht voor de processen. Via de technisch adviseur coördinator is er aandacht voor coördinatie en continuïteit.

De rapportering over de leerlingresultaten verloopt via het digitale rapportensysteem. De processen-verbaal en de notulen van de delibererende klassenraden zijn correct opgesteld en worden voldoende gemotiveerd.

De leerbegeleiding gebeurt binnen de cel leerlingbegeleiding met de nodige zorg. Enkele personeelsleden zijn hiervoor met de toegekende GOK-middelen voor een aantal uren vrijgesteld. In de eerste graad wordt in het kader van preventie van leerproblemen de brochure leren leren tijdens de lessen behandeld. In de tweede en derde graad is de aanpak curatief, maar door de kleinschaligheid van de school hebben de leraren een goed zicht op de problematiek.

De voorbije schooljaren onderging de school een aantal directiewisselingen. De huidige directeur is in zijn functie aangesteld sedert 1 oktober 2010. Er is voor de nieuwe directie vanuit de scholengemeenschap degelijke ondersteuning en coaching. Door een nieuwe start van de verschillende werkgroepen op schoolniveau en de oprichting van een pedagogische raad zal aandacht worden besteed aan het vormgeven en ondersteunen van verschillende didactische aspecten, zoals vakgroepwerking, leermiddelen, evaluatiebeleid en onderzoekscompetentie.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie vakken/structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Vakken/structuuronderdelen in de focus

VAKKEN BASISVORMING

Chemie

Fysica

Natuurwetenschappen

KEUZE / SPECIFIEK GEDEELTE

Graad 1	Latijn
---------	--------

Graad 2 ASO	Economie
-------------	----------

Graad 2 ASO	Latijn
-------------	--------

Graad 2 ASO	Wetenschappen
-------------	---------------

Graad 3 ASO	Economie-moderne talen
-------------	------------------------

Graad 3 ASO	Latijn-moderne talen
-------------	----------------------

Graad 3 ASO	Latijn-wiskunde
-------------	-----------------

Graad 3 BSO	Kantoor
-------------	---------

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Logistiek

Welzijn

Werken/stages

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

Rapporteringspraktijk

3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL

- Recente of frequente directiewissel(s).
- Belangrijke infrastructurele problemen.
- Aanwezigheid andere scholen in de onmiddellijke omgeving.
- Een aantal deeltijds werkende personeelsleden.
- Weinig anderstalige leerlingen.

4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde vakken/structuuronderdelen volgende vaststellingen op:

4.1 Chemie en fysica in de tweede graad ASO Economie en Wetenschappen

Voldoet

Vaststellingen

- De eindtermen en de leerplandoelstellingen voor chemie en fysica in de basisvorming en in het specifiek gedeelte van de studierichting Wetenschappen worden in voldoende mate gerealiseerd. De theoretische leerplanconcepten komen met voldoende diepgang aan bod. Positief is de aandacht die in de lessen chemie wordt besteed aan de experimentele aanpak van het vak en aan veilig werken in het lab. Voor fysica worden te weinig leerlingenpractica uitgevoerd in II,2, maar voldoet het aantal over de graad. Voor beide vakken vertonen de practicumopdrachten te weinig evolutie in de gevraagde onderzoeksvaardigheden. Ze bestaan hoofdzakelijk uit receptvormige opdrachten en bereiden de leerlingen in de studierichting Wetenschappen onvoldoende voor op het realiseren van onderzoekscompetentie in de pool Wetenschappen van de derde graad². Ook de ICT-integratie is voor beide vakken te gering. Voor fysica worden de theoretische concepten gelinkt aan de leefwereld van de leerlingen, maar is de aandacht voor de leerplandoelstellingen over technisch-technologische vaardigheden³ te beperkt.
- De lessen verlopen vooral leraargestuurd, maar de leerlingen worden betrokken bij de onderwijsleergesprekken. Zeker wanneer de lessen worden ondersteund door demonstratieproeven of tijdens leerlingenpractica werken de leerlingen actief mee. Het studiepeil voldoet. De lessen en het cursusmateriaal bieden structuur, maar de zelfgemaakte cursussen ogen weinig aantrekkelijk en worden zelden ondersteund door bijkomend beeldmateriaal. Invulcursussen worden door de leerlingen soms slordig ingevuld en de voorgedrukte tekst is niet altijd vrij van fouten tegen de spelling.
- De leerlingen worden voldoende voorbereid op toetsen en examens en krijgen hierover de nodige feedback. Over remediërvorstellen wordt zelden schriftelijk gerapporteerd. Leerlingen met vakproblemen worden op vraag ook buiten de lestijden bijgespijkerd. Er is geen systematische aandacht voor het bevorderen van leren leren bij alle leerlingen.
- Voor chemie voldoen infrastructuur en leermiddelen, dit is in mindere mate het geval voor fysica, waar de lessen voor II,2 Wetenschappen plaatsvinden in een lab waar enkel demonstratieproeven kunnen worden uitgevoerd. Nochtans zijn er nog 11 lestijden per week beschikbaar in een tweede lab, dat daartoe goed uitgerust is. De beschikbare leermiddelen worden te weinig ingezet en voor leerlingenpractica zijn aanvullingen nodig. De beschikbare ICT-middelen worden zowel voor chemie als voor fysica te weinig benut. De meeste chemische producten zijn geïnventariseerd en voorzien van een etiket volgens de wettelijke voorschriften en ze worden opgeslagen in een afgesloten ruimte. De brandbare producten bevinden zich niet in een brandwerende kast.
- De leerlingenevaluatie sluit weliswaar aan bij de leerinhouden, maar nog onvoldoende bij de eindtermen en leerplandoelstellingen. Voor chemie zijn er te weinig

² Leerplan 2006/021 - 1.7 p. 29

³ Leerplan 2007/029 p. 8 en leerplan 2006/021 p. 8

contextgerichte vragen en peilt men te veel naar kennis van formules en naamgeving, hoewel het leerplan dat expliciet afraadt⁴. Voor fysica in II,2 ligt de nadruk op vraagstukken en kennisreproductie. Vaardigheden (bijv. het interpreteren van tabellen en grafieken) komen te weinig aan bod. De evaluatie van leerlingenpractica gebeurt hoofdzakelijk op het product (verslag) en af en toe op attitudes. Er worden hiervoor geen criteria meegedeeld aan de leerlingen. Niet alle verslagen worden nagekeken. De kwaliteit ervan is dan ook zeer wisselend. De leerlingenresultaten voldoen, maar zijn beduidend zwakker voor de leerlingen die binnen het complementair gedeelte van de studierichting Economie meer lestijden wiskunde en wetenschappen volgen. Zij worden geëvalueerd en gedelibereerd op basis van de leerplandoelstellingen voor de studierichting Wetenschappen (basisvorming en specifiek gedeelte). Dit is in strijd met het principe van de eenpoligheid van de tweede graad⁵.

- De leraren scholen zich bij en nascholingservaringen worden uitgewisseld. Naar aanleiding van het opstellen van een visietekst werd binnen de vakgroep gereflecteerd over pedagogisch-didactische aspecten van de onderwijspraktijk. Voorlopig kwamen daar weinig afspraken voor meer onderlinge afstemming uit voort. Werkpunten voor de toekomst zijn onder meer sterkere leerplangerichtheid, een leerplangerichte evaluatiepraktijk en een systematische aanpak van leren leren voor alle leerlingen.

4.2 Economie in de tweede graad ASO Economie en in de derde graad ASO Economie-moderne talen

Voldoet

Vaststellingen

- De leerplanrealisatie is behoorlijk en kadert binnen de visie van de leerplannen (2006/155 en 2006/042). De taakbekommernis en de leerbereidheid via nascholing en zelfstudie garanderen de leerplangerichtheid.
- De algemene vorming komt voldoende tot uiting in de deelvakken handelseconomie (tweede graad) en micro- en macro-economie (derde graad). Het actualiteitsprincipe wordt gericht toegepast door middel van een weloverwogen selectie van artikels (derde graad) en via de actualiteitsmappen (tweede graad). Er wordt nog niet uitgegaan van een map inhakend op het bedrijfsleven en een map over een algemeen economisch onderwerp (leerplan 2006/155 - doelstelling 13). Het is wel verdienen dat de leerlingen de artikels o.m. kernachtig leren samenvatten en de specifieke termen verklaren.
- In de tweede graad worden de krachtlijnen van het boekhoudonderricht correct toegepast. In concreto: de verrichtingen analyseren en duiden op grond van het rekeningstelsel in relatie tot de balans en de resultatenrekening. Voor de boekhoudkundige registratie van de resultaatsverwerking wordt geen didactisch boekhoudpakket aangewend (doelstelling 8.3). Aansluitend op de algemene doelstellingen besteden de leerlingen soms geringe aandacht aan de zin voor afwerking, de netheid en de nauwkeurigheid bij het boeken (inclus de transfers in de journaals).
- In de derde graad krijgen de leerlingen een beredeneerd inzicht in het bedrijfsbeleid ingepast in de financiële organisatie van de ondernemingen en in de onderliggende bedrijfseconomische context met een verlengstuk naar de kostprijscalculatie. De

⁴ Leerplan 2004/007 - 3.2 p. 41 en leerplan 2006/018 - 3.2 p. 73

⁵ SO 64 Structuur en organisatie van het voltijds secundair onderwijs – 3.6.3 ...Per school en per structuuronderdeel worden voor alle leerlingen dezelfde leerplannen (of leerplan) gehanteerd. Op deze wijze worden de gelijkwaardigheid op het vlak van studiesanctionering en de transparantie van het onderwijsaanbod gevrijwaard...

uitbreidingsleerstof 'Methodes voor de berekening van de investeringsbeslissingen' wordt eveneens behandeld (leerplan 2006/042 – doelstelling 4.3).

- Er stelt zich een reële uitdaging m.b.t. de realisering van de specifieke eindtermen i.v.m. de onderzoekscompetentie 16, 17 en 18. In het tweede leerjaar van de tweede graad is men er nog niet in geslaagd om een volwaardige onderzoeksopdracht over een economisch thema onder begeleiding uit te werken (doelstelling 15). Van een geleidelijke introductie in het eerste leerjaar over de concretisering van doelstelling 15 tot de aansluiting met de derde graad is nog geen sprake. Daarentegen is in Economie-moderne talen een aantal aspecten van de onderzoekscompetentie op het goede spoor gezet (logboek, eenvoudig onderzoeksplan, presentatie en product- en procesevaluatie). Dé uitdaging ligt hier vooral in het leren opstellen en hanteren van onderzoeksvragen vertrekkende vanuit een leerplanrelevante en beheersbare probleemstelling. Daarbij vertonen de eindwerken opvallende kwaliteitsverschillen qua onderzoeksaanpak, inhoudelijke diepgang en vormgeving.
- Een andere uitdaging in de studierichting Economie slaat op de toepassing van activerende werkvormen en vaardigheidsgericht onderwijs. Dat hangt grotendeels samen met de geringe inpassing van ICT. Het leerplan gaat uit van het streefdoel om 10 à 15 % van de beschikbare tijd te besteden aan ICT-toepassingen. Aan het zelfstandig oefenen en leren in een digitale omgeving wordt dus te weinig invulling gegeven. Bovendien is het verschil met Economie-moderne talen te opmerkelijk, ook inzake het computerondersteunend onderwijs. Kortom, de derde graad speelt een voortrekkersrol, maar inspireert vooralsnog te weinig de tweede graad.
- Aansluitend zijn de minimale materiële vereisten nog niet optimaal ingevuld, zoals de beschikbaarheid over een documentatie- en informatiepunt (vaktijdschriften, didactische naslagwerken en (bedrijfs)economische en juridische magazines).
- Zowel in de tweede als in de derde graad maakt men gebruik van eigen cursussen. Deze zijn inhoudsrelevant en in de tweede graad goed afgestemd op de leerplanstructuur. Weliswaar zijn de opgaven hier te weinig gericht op ICT en zelfgestuurd leren (zie boven). Daarbij ontbreekt het cruciale hoofdstuk over de onderzoekscompetentie (in het leerplan integraal uitgewerkt). In de derde graad stelt zich de kwestie van het gebruik van uiteenlopend bronnenmateriaal en van een consistente samenhang. Zodoende is het quasi onmogelijk om in de cursus een duidelijke lijn te krijgen. Over de scholen van de scholengemeenschap heen is voorlopig nog geen initiatief genomen voor een gezamenlijke cursusuitwerking.
- De leerlingenagenda's weerspiegelen in voldoende mate de leerplanrealisering. Wel komen soms vrij vage omschrijvingen van de lesthema's voor of identieke omschrijvingen bij opeenvolgende data.
- De evaluatie is van een voldoende niveau. De vragen zijn goed geformuleerd, leerplanrelevant en gevarieerd qua type van vraagstelling (taxonomisch verantwoord). De puntenverdeling is duidelijk en evenwichtig opgebouwd. Er wordt zorgvuldig gecorrigeerd. In de aanloop naar de examens worden er duidelijke verwachtingen naar de leerlingen gecommuniceerd. Soms wordt de leerstof geselecteerd (derde graad). De frequentie van het aantal toetsen en de terugkoppeling naar de leerlingen verzekeren het formatieve karakter van de evaluatie. In tegenstelling tot de tweede graad, liggen de gemiddelde eindresultaten in Economie-moderne talen laag (59 %).
- Een multidisciplinaire samenhang met de vakken aardrijkskunde, geschiedenis, informatica en wiskunde op grond van een gezamenlijke leerplanstudie is er nog niet (Economie-moderne talen).

4.3 Latijn in de eerste graad A-stroom Latijn, in de tweede graad ASO Latijn en in de derde graad ASO Latijn-moderne talen en Latijn-wiskunde

Voldoet in de eerste en tweede graad

Voldoet niet in de derde graad

Vaststellingen

- De leerplanrealisatie voldoet globaal in de eerste en tweede graad, maar niet in de derde graad. Daar worden de specifieke eindtermen m.b.t. onderzoekscompetentie onvoldoende gerealiseerd. Bijkomend zijn het algemene niveau van de evaluatie en de leesvaardigheid van de leerlingen (te) beperkt.
- In de eerste graad wordt nieuwe leerstof grammatica voornamelijk inductief en functioneel aangebracht, maar de verwerking en evaluatie gebeuren vaak buiten tekst-, zins- en betekenisverband en in een aantal gevallen zijn er ten onrechte opdrachten voor actieve taalbeheersing. Er wordt geregeld gelezen, met aandacht voor tekstbegrip en tekstinhoud. Er wordt evenwel weinig bewust gewerkt aan het expliciet hanteren en aanleren van een lektuurmethode, met aandacht voor woordgroepen. Cultuur komt met voldoende items en lestijd aan bod.
- In de tweede graad wordt de leerstof grammatica vervolledigd en ze wordt meer in de lectuur geïntegreerd. De lectuur volgt de leerplaninhouden, maar de in de leerplannen voorgeschreven hoeveelheid tekst wordt niet altijd gehaald. Ook hier wordt de lektuurmethode niet consequent gehanteerd. Ter ondersteuning en bespreking van de lectuur is goed gedocumenteerd lesmateriaal aangemaakt. M.b.t. het begeleiden van werken aan onderzoekscompetentie worden de leerlingen onvoldoende voorbereid op een zelfstandige en systematische aanpak in de derde graad.
- Ook in de derde graad beantwoordt de hoeveelheid lectuur niet altijd aan de leerplaninhouden. De leesvaardigheid van de leerlingen is beperkt. Dat blijkt o.a. uit lesobservaties en proefwerkopgaven, waar vereenvoudigde teksten worden voorgelegd. Het ondersteunende lesmateriaal is overwegend degelijk en verzorgd, maar is zeer sturend en besloten. De opdrachten voor onderzoekscompetentie beantwoorden niet aan de leerplaneisen ter zake. De kwaliteit van de leerlingenwerken is in een aantal gevallen beneden peil, zowel wat de inhoud als het taalgebruik en de presentatie betreft.
- Inzake infrastructuur is er een goed aangekleed vaklokaal. De vakbibliotheek bevat een aantal woordenboeken, naslagwerken, strips en beeldmateriaal. Er is uitrusting voor films voorhanden. Het gebruik en de integratie van ICT en het digitale communicatieplatform in de lessen Latijn is zeer beperkt.
- M.b.t. leer- en leerlingenbegeleiding blijken uit de lesobservaties zorg voor en betrokkenheid bij de leerlingen. Er is mogelijkheid voor inhaal- en bijwerklessen. De kleine lesgroepen bieden ook voldoende kansen voor individuele ondersteuning. De lessen verlopen in de meeste gevallen evenwel zeer leraargestuurd, waardoor de probleemoplossing bij de leerlingen weinig ontwikkeld wordt. Dat blijkt ook uit het lektuurproces waar leerlingen vaak veeleer radend antwoorden.
- De evaluatiedocumenten zijn verzorgd opgesteld en de vraagstelling beslaat - met uitzondering van de frequente toetsen over vocabularium en grammatica - alle aspecten van de leerinhouden. De evaluatie is evenwel zeer kennis- en reproductiegericht. Vanaf de derde graad is, door de gesloten vraagstelling en de vereenvoudiging van de teksten voor leesvaardigheid, de moeilijkheidsgraad te beperkt. In alle leerjaren variëren de resultaten, maar deze zijn globaal behoorlijk tot goed. Er is een beperkt aantal onvoldoendes.

4.4 Natuurwetenschappen in de derde graad ASO Economie-Moderne talen en Latijn-Moderne talen

Voldoet niet

Vaststellingen

- De leerplandoelstellingen worden niet in voldoende mate gerealiseerd. Doordat slechts één of twee van de zes voorgeschreven leerlingenproeven worden uitgevoerd, is vooral de realisatie van de algemene leerplandoelstellingen over onderzoekend leren/leren onderzoeken en van de eindtermen en leerplandoelstellingen over onderzoeksvaardigheden⁶ ondermaats. De informatieopdrachten worden noch in aantal noch naar inhoud uitgevoerd volgens de vereisten van het leerplan, waardoor ook de eindtermen en leerplandoelstellingen over technisch-technologische vaardigheden en informatievaardigheden onvoldoende worden gerealiseerd. Lesuitval in III,1 leidde vorig schooljaar tot een te oppervlakkige behandeling van de leerplandoelstellingen over elektriciteit en het verloop van chemische reacties. Het is de vraag of het geplande wegwerken van deze hiaten in III,2 zal lukken zonder de overige leerplandoelstellingen onder druk te zetten. De beschikbare tijd rendeert niet optimaal omdat de lessen soms worden stopgezet vóór het belsignaal.
- De theoretische leerinhouden worden geïntegreerd en binnen de door het leerplan voorgestelde contexten aangeboden. Door het te beperkt inzetten van leermiddelen en ICT worden ze echter te weinig visueel ondersteund.
- Een gebrekkige infrastructuur en het onvoldoende inzetten van leermiddelen vormen de belangrijkste oorzaak van de onvoldoende leerplanrealisatie. De lessen vinden overwegend plaats in een lokaal waar wel demonstratieproeven maar geen leerlingenproeven kunnen worden uitgevoerd. De school beschikt nochtans over een lab dat daartoe goed uitgerust is en nog 11 lestijden per week beschikbaar is. De mogelijkheden voor het uitvoeren van demonstratieproeven worden te weinig benut. Een structureel tekort aan didactisch materiaal werd de voorbije jaren onvoldoende aangevuld, een verantwoordelijkheid die zich zowel op vak- als op schoolniveau situeert. Begin dit schooljaar werd op basis van de minimale materiële vereisten in het leerplan nieuw materiaal aangekocht of besteld, maar de impact op de leerplanrealisatie is nog niet merkbaar.
- De omgang met de leerlingen is vlot, maar de theoretische aanpak en de schrale leeromgeving hypothekeren een leerlingactieve onderwijspraktijk. De lesopbouw en het cursusmateriaal bieden voldoende structuur, maar de cursussen zijn weinig beeldrijk. De voorgedrukte tekst is niet vrij van spelfouten en de leerlingennotities worden zelden nagekeken. De kwaliteit van de verslagen van leerlingenproeven weerspiegelt het gebrek aan aandacht voor experimentele vaardigheden.
- De leerlingen worden voorbereid op toetsen en examens en krijgen hierover feedback. Remediërvorstellingen worden niet systematisch opgenomen in leerlingenagenda's of rapporten. Er wordt tijd vrijgemaakt voor het ondersteunen van leerlingen met vakproblemen, maar er zijn op vakniveau geen initiatieven om bij alle leerlingen het leren leren te optimaliseren.
- De evaluatie is niet valide. De vraagstelling is geënt op de inhouden van de cursus en niet op eindtermen en leerplandoelstellingen. Hierdoor krijgen bijzaken soms te veel gewicht in de vraagstelling. Kennis en reproductie overwegen op inzicht en toepassing. De vraagstelling is bovendien weinig gevarieerd. De evaluatie van het beperkt aantal leerlingenpractica verloopt niet doelgericht. Noch voor de evaluatie van vaardigheden en attitudes, noch voor het verslag werden criteria vastgelegd, zodat de herkomst van de behaalde cijfers moeilijk te achterhalen valt. De leerlingenresultaten voldoen, maar zijn niet betrouwbaar omwille van bovenstaande vaststellingen.

⁶ Leerplan 2008/024 p. 5 en p.7

4.5 Stages kantoortechnieken in de derde graad BSO Kantoor

Voldoet

Vaststellingen

- De stages worden vanuit een schoolbrede visie goed voorbereid, georganiseerd en uitgevoerd. De stageactiviteiten staan in relatie tot het profiel van de studierichting. Het werkoverleg en de zelfreflectie garanderen kwaliteitsvolle bijsturingen. De leerlingen worden op de werkvloer van nabij gevolgd. In inhaalstages is voorlopig nog niet voorzien. In het teken van de responsabilisering van de leerlingen bevat het schoolreglement geen informatie i.v.m. de stages.
- De regelgeving wordt gerespecteerd en de stagedocumenten zijn volledig en zorgvuldig opgesteld (omzendbrief SO/2002/09). De stageovereenkomsten vermelden het gezondheidstoezicht, de werkpostfiche en het nummer van de betrokken onderneming en het paritair comité. Het stagereglement is nog niet de meest recente versie (zie bijlage omzendbrief).
- De product- en procesevaluatie verlopen gericht met een attitudebeoordeling en een vorm van zelfreflectie door de leerlingen.
- In de communicatie over het stageverloop wordt het digitaal platform courant gehanteerd. Dit levert ongetwijfeld een meerwaarde op voor een efficiëntere aanpak door de leerlingen.

5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert volgende vaststellingen op:

5.1 Personeelsbeheer

5.2 Professionalisering

5.3 Materieel beleid

5.4 Welzijn

5.4.1 Werken/stages

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- doeltreffendheid.

Vaststellingen

- Een goede gecoördineerde aanpak over de richtingen heen met de nodige aandacht voor de gezondheid en hygiëne van de stagiairs.
- De regelgeving wordt terzake nauwlettend toegepast en opgevolgd.

5.5 Curriculum

5.6 Begeleiding

5.6.1 Afstemming tussen school en CLB of andere partners

5.6.2 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning.

Vaststellingen

- De leerbegeleiding gebeurt hoofdzakelijk vanuit de 7 beschikbare GOK-uren, waarmee drie leraren een beperkt gedeelte van hun opdracht besteden aan individuele begeleiding en aan leren leren. Samen met een secretariaatsmedewerker, het CLB en de directie vormen zij een cel leerlingbegeleiding die frequent vergadert. De cel leerlingbegeleiding coördineert ondersteunende initiatieven die het leren van de leerlingen bevorderen. Problemen worden vooral gemeld tijdens de klassenraden, maar ook door de individuele vakleraren en de ouders.
- Dankzij de alertheid van het lerarenteam, een nauwgezette registratie en opvolging en de kleinschaligheid van de school slaagt men erin om problemen snel te detecteren en kort op de bal te spelen. Hoewel de curatieve leerbegeleiding zonder twijfel tot positieve resultaten leidt, worden voorlopig geen gegevens verzameld die de effecten op de schoolloopbaan van de leerlingen meten.

- Leerproblemen worden bij de aanvang van de schoolloopbaan gedetecteerd door overleg met de aanleverende basisscholen (BaSO-fiches) en via intakegesprekken. In het eerste leerjaar worden starttoetsen taalvaardigheid en wiskunde afgenomen. Zwakke resultaten leiden tot remediëring door de leerlingbegeleiders en vooral door de vakleraren. Tijdens de klassenraden worden de resultaten hiervan opgevolgd. Er zijn handelingsplannen en afspraken voor leerlingen met leerstoornissen en die worden goed nageleefd.
- Er zijn ook een aantal initiatieven in het kader van preventie van leerproblemen. Alle leerlingen van het eerste leerjaar krijgen een brochure leren leren aangeboden, die gedurende twee lestijden mondeling wordt toegelicht. Er komen aspecten van planning, studieorganisatie, leertips en tips voor de ouders in aan bod. Vlak voor de examenperiode van december worden een aantal specifieke raadgevingen hernomen. In de tweede en de derde graad is de aanpak louter curatief. De leerlingbegeleiders bieden er ondersteuning aan leerlingen met studieproblemen, onder meer met aangepaste brochures over leren leren.
- Voor de meeste vakken wordt in de opbouw van lessen en cursussen structuur geboden en worden de leerlingen voldoende voorbereid op toetsen en examens. De meeste leraren zijn zowel binnen als buiten de lessen bereid tot het geven van extra toelichtingen. Hoewel het, na de inleidende lessen in het eerste leerjaar, de bedoeling is dat het leren leren wordt opgenomen en uitgebouwd in het vakkenonderwijs, is hiervan weinig terug te vinden. Een aantal vakken van de eerste graad vormen hierop een uitzondering. Tot nog toe volgde de schoolleiding de rol van de vakleraren in dit proces te weinig op. Met het oog op het nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen leren leren en in functie van meer verzelfstandiging van de leerlingen heeft de school nog een weg af te leggen.
- Over leerstoornissen werd het personeel bijgeschoold tijdens een studiedag en een aantal personeelsleden volgde op eigen initiatief nascholing rond leerbegeleiding. Het nascholingsbeleid voorziet momenteel geen specifieke nascholing voor de personeelsleden die rechtstreeks bij leerlingbegeleiding betrokken zijn, noch een verder traject voor alle personeelsleden. Wel speelt het digitale communicatieplatform een steeds belangrijker rol in het doorgeven van informatie.
- De school houdt de gegevens over de individuele leerbegeleiding nauwgezet bij en is sedert dit schooljaar gestart met een digitaal leerlingvolgsysteem. Zo wil zij de mogelijkheden tot registratie en opvolging door de individuele leraren nog verhogen en de remediëringsinitiatieven en -resultaten voor alle betrokkenen beter in kaart brengen.

5.7 Evaluatie

5.7.1 Evaluatiepraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- Binnen de scholengemeenschap zijn algemene criteria voor de evaluatie uitgewerkt, zoals het aantal rapporten, periodes dagelijks werk en proefwerken. Ook de puntengewichten van de verschillende periodes dagelijks werk en de stages werden vastgelegd.
- De school beschikt over een document m.b.t. evaluatie en evaluatiebeleid, maar het is voor het huidige schoolbeleid niet duidelijk op welke manier dit tot stand is gekomen en op welke manier het in het verleden werd gehanteerd. Het bevat evenwel goed gestoffeerde informatie over diverse vormen van en criteria voor evaluatie en biedt mogelijkheden voor de verdere uitbouw van het evaluatiebeleid.

- De toetsen en proefwerken zijn over het algemeen verzorgd opgesteld en ze bevatten de puntenverdeling en modeloplossingen. De evaluatie is evenwel overwegend kennis- en reproductiegericht. In een aantal gevallen, o.a. voor Latijn, is er te weinig progressie van niveau tussen de tweede en derde graad. De directie heeft nog geen zicht op de validiteit en de leerplangerichtheid van de evaluatie van de verschillende vakken.
- Voor de realisatie van de specifieke eindtermen m.b.t. de onderzoekscompetentie in de tweede en derde graad ASO heeft de school de voorbije schooljaren voor een beperkt eindwerk gekozen. Voor de evaluatie daarvan is er aandacht voor product- en procesevaluatie, die deel uitmaakt van de evaluatie dagelijks werk. De kwaliteit van deze werken en de aard en de diepgang van de onderzoeksvaardigheden zijn evenwel uiteenlopend en in een aantal gevallen onvoldoende.
- De stages en de geïntegreerde proeven worden vrij kwaliteitsvol geëvalueerd. Naast de productevaluatie zijn er de tussentijdse evaluaties om zicht te krijgen op de ontwikkeling van de stagiair en het verloop van de geïntegreerde proef. Daartoe zijn de nodige criteria uitgewerkt.
- In de schooljaren 2007-2008 en 2008-2009 lag vooral in het TSO het aantal B- en C-attesten vrij hoog. Uit de cijfergegevens van het schooljaar 2009-2010 die de school voorlegt, blijkt het aantal A-attesten gevoelig gestegen. Vanuit de scholengemeenschap werd het terugdringen van uitgestelde beslissingen bewaakt.

5.7.2 *Rapporteringspraktijk*

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning.

Vaststellingen

- Op schoolniveau hanteert men een eenvoudige normstelling (verhouding dagelijks werk en examens). De schriftelijk vastgelegde afspraken i.v.m. de rapportering worden duidelijk gecommuniceerd naar het personeel. Het rapporteren over de eindresultaten verloopt volledig via het digitale rapportstelsysteem, de correct opgestelde processen-verbaal en de notulen van de delibererende klassenraden. De B- en C-attesten worden goed en uitgebreid gemotiveerd in het individuele syntheseblad.
- De rapportcommentaren zijn overwegend in bemoedigende zin geformuleerd en/of verwijzen naar de studiehouding en het gemis aan inzet. Diagnostische en de daaruit voortvloeiende vakcommentaren met remediërende acties komen heel uitzonderlijk voor. De leerstofdelen die onvoldoende gekend zijn, worden doorgaans wel opgenomen in het commentaar.
- Het digitale puntenboekje betekent een stap voorwaarts voor een doelmatige rapportering en communicatie over de leerprestaties. In de uitwerking van de link met het digitale leerlingvolgsysteem zit nog een grote groeimarge. De informatiewaarde ervan is sterk leraar- en vakafhankelijk.
- Voor de geïnspecteerde vakken worden er frequent getoetst. Er is evenwel nog geen traditie om schoolbreed te rapporteren over vakattitudes. Aan de andere kant verloopt de rapportering over de stageprestaties - inclusief attitudes - gericht en kwaliteitsvol, idem voor de product- en procesevaluatie bij de geïntegreerde proeven.

6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- De voorbije schooljaren zijn er in de school verschillende directiewisselingen geweest. De huidige directeur is in zijn functie aangesteld sedert 1 oktober 2010. Er is voor de nieuwe directie vanuit de scholengemeenschap degelijke ondersteuning en coaching, vooral voor wat de technische en juridische aspecten betreft.
- De school volgt in haar opvoedingsproject de waarden van het GO!. Er is een schoolwerkplan ontwikkeld dat veeleer een overzicht is van alle school-, personeels- en leerlingengebonden procedures, activiteiten en projecten (werkgroepen, schoolreglement, klassenraden, ...).
- Het kleine leerlingenaantal creëert een aantal beleidsmatige beperkingen. De school kan slechts een minimum-pakket lesuren inrichten en er zijn geen uren-leraar beschikbaar voor het creëren van een middenkader.
- Ook voor de uitbouw van het infrastructureel beleid is het schoolbestuur beperkt. De schoolgebouwen bestaan hoofdzakelijk uit paviljoenen die dateren van 1948 en dringend aan vervanging of vernieuwing toe zijn. De in 2000 ingediende bouwaanvraag is opnieuw uitgesteld.
- Het huidige schoolbeleid ziet het verder vormgeven, uitlijnen en ondersteunen van verschillende didactische processen (vakgroepwerking, leermiddelen, evaluatiebeleid, onderzoekscompetentie, ...) als het eerste aandachts- en werkpunt. Om het draagvlak hiervoor te verzekeren wordt een pedagogische raad (her)opgericht, met een personeelsvertegenwoordiging uit de verschillende onderwijsvormen en vakgebieden. De andere bestaande werkgroepen (leerlingenbegeleiding, talenbeleid, leerlingenraad, vakoverschrijdende eindtermen, gezondheid, ...) worden opnieuw samengesteld. Verder staat het opnieuw op punt stellen van een sanctiebeleid met meer beleidsmatige aansturing op de agenda.
- In het verleden bleek het niet altijd evident om een draagvlak te vinden voor een aantal beleidsmatige initiatieven tot op het klas- en vakniveau. Deze implementeren en opvolgen zal voor het nieuwe schoolbeleid een aandachtspunt zijn.
- De school kent een traditie van participatieve besluitvorming, althans via de wettelijke participatieorganen op het niveau van de school, scholengemeenschap en scholengroep. Officieus bleek er in het verleden nood aan meer overleg tussen directie en leraren. De nieuwe opstart van de pedagogische raad en de werkgroepen kunnen deze lacune opvullen. De directie communiceert met de personeelsleden via dienstnota's op het digitale communicatieplatform.

- Met de ondersteuning van de pedagogische begeleidingsdienst werd een aantal schooljaren geleden een bevraging m.b.t. zelfevaluatie gehouden. De resultaten werden geanalyseerd, maar er werd niet echt werk gemaakt van bijstellingen.

7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De stages en de geïntegreerde proeven en de ondersteuning daarvan door de TAC.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De zorg voor de leerlingen.
- De aandacht voor een aangenaam leefklimaat.

Wat betreft het algemeen beleid

- De aansturing en ondersteuning vanuit de scholengemeenschap.
- De aanzetten tot de vernieuwde invulling van een aantal werkgroepen, o.a. de pedagogische raad.
- De onthaalcultuur.

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De realisatie van de specifieke eindtermen m.b.t. onderzoekscompetentie.
- De afstemming van de infrastructuur en leermiddelen op de leerplandoelstellingen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het ontwikkelen van de onderzoeksvaardigheden en probleemoplossing.
- De evaluatiepraktijk.

Wat betreft het algemeen beleid

- De doorstroming van beleidsinitiatieven op vakniveau.

7.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor Latijn ASO III
- De leerplanrealisatie voor natuurwetenschappen ASO III

8. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor alle structuuronderdelen uitgezonderd die hieronder vermeld worden.

BEPERKT GUNSTIG

omwille van het onvoldoende realiseren van de leerplandoelstellingen voor

STRUCTUURONDERDEEL	Basisvorming	Keuze/Specifiek gedeelte
Graad 3 ASO	natuurwetenschappen	
Graad 3 ASO Economie-moderne talen	natuurwetenschappen	
Graad 3 ASO Latijn-moderne talen	natuurwetenschappen	Latijn
Graad 3 ASO Latijn-wiskunde		Latijn

9. REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet vanaf **1 september 2013** kunnen aantonen dat de tekorten met een beperkt gunstig in voldoende mate werden geremedieerd.

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Liesbet Waumans

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Jethro De Schinckel